

Maximianensium causam in medium proferamus, nihil contradici posse, nunc saltem fortasse jam agnoscis. Unde non mihi arrogans, sicut credis aut calumniaris, velut invictam eloquentiam, sic eam volui commendare: sed magis ut intuerentur qui legerent, talem esse causam, pro qua asserenda vel potius demonstranda nullius sit facundiae patrocinium requirendum.

LXXXI. Ecce jam non dico « tricipitem bestiam, » errorem vestrum, quia suavissimus verborum emendator es; sed dico calumniam tripertitam. Nec dico nos ei tanquam « tridenti telo » ex hac Maximianensium causa debere resistere; sed dico tripertita defensione. Nec dico: « in eorum fronte configite, aut in ora coarctate; » sed dico, eorum impudentiam colibete, sermonemque reprimate. Numquid quoniam verba mutata sunt, et ex translatis facta sunt propria, ideo Maximianensium causa mutata est, cujus compendio sic superamini, ut nihil vobis restet, si aliquando sapiatis, nisi finita pervicaci animositate pacari?

LXXXII. Si de communione agitur, non peccatorum alienorum, sed divinorum sacramentorum, communicatum est cum damnatis, et dictum est de aliis sacrilegis, qui cum damnato Maximiano communicabant, quod eos sacrilegi surculi non polluere plantaria. Si de persecutione agitur, damnatos persecuti estis, animosos persecutionibus correxistis. Si de baptismo agitur, in sacrilego schismate datum baptismum suscepistis. Quid adhuc inaniter, ne veritas cognoscatur, errorque fugiatur, divina non intellecta testimonia proferuntur? « Scriptum est: « Si quis putat se contentiosum esse, nos talem consuetudinem non habemus¹. » Sed nec Restitutus, qui cum Salvio Membresitano propter cellulas et agellos, ut eum

¹ 1 Cor. xii, 16.

locis expelleret, forensi strepitu controversiaque conflictus, contentiosus habitus est a vobis: quanto minus debet contentiosus putari, qui non pro usurpanda vel auferenda, sed pro communicanda hæreditate coelestium eis qui aliter sapiunt fideliter disputat. « Scriptum est, inquis: « In aures imprudentis noli quidquam dicere, ne irri- » deat sensatos sermones tuos¹. » Nolite nobis in aures quasi secretum dicere, si non prudentes putatis: sicut nec Christus in aures Pharisæorum dicebat, quod tamen ad eos refellentes ipsis audientibus proferebat. Palam nobis ostendite, ut si non corrigimur, convincamur, quomodo vos si ad unitatem veneritis, maculet orbis christianus, quos damnatus non maculat Felicianus. « Est scriptum: « Noli respondere imprudenti secundum imprudentiam » ejus, ne similis fias illi². » Nonne ibi sequitur, « Sed responde » ponde illi contra imprudentiam ejus, ne sibi sapiens vi- » deatur? » Hoc et vos facite, nolite responsione vestra nostræ quam putatis imprudentiæ consentire, sed unde possit redargui, respondete. Respondete, inquam, quomodo baptismum quod Maximianenses in sacrilego schismate ministrarunt, sine aliqua destructione suscepistis, et in Ecclesiis, quas Christus per Apostolos propagavit, datum baptismum destruatis.

LXXXIII. Proinde quod in fine epistolæ tuæ omnia quæ supra latius abs te dicta sunt, breviter percurrenda arbitratus es, quo lectoris memoriam recreares, eodem ordine accipe, quam nec te nec alios fallere debeas. Nam et arrogantiam non est, vel quærere vel asserere veritatem. Et quod nunquam putas potuisse definiri, non solum a prudentibus et Deum timentibus definitum est, sed etiam vos totum quod sine fine putabatis, Maximianenses susci-

¹ Prov. xxiii, 9. — ² Id. xxvi, 4.

piendo finistis. Et vos, non ad contentionem, sed ad collationem vocamus, qui Maximianenses etiam forensibus litibus perculistis. Et in eis qui in Maximiani schismate baptizati sunt, quamvis nequaquam illic baptizari debuerint, tamen Christi baptismum cognovistis. Et Ecclesiae fontem aliter debere intelligi, ad quem nisi bonus nullus accedit, acceptato baptismo quem sacrilegi extra dederant, declarastis. Et majores nostros vel sanctam Ecclesiam quam teneamus, alienis criminibus thurificationis et traditionis, quamvis a vobis nunquam probata sint, tamen pollui non potuisse cogemini confiteri; qui dixistis quod socios Maximiani, quibus ad redeundum dilationem dabatis, ejusdem Maximiani sacrilegi surculi non polluere plantaria: unde nos tanto post nati, multo minus possumus ad eandem traditorum et thurificationum originem pertinere, si tunc pariter viventium societatem majorum nostrorum maculare non potuit. Et persecutiones quamvis contra veritatem saevissimas nobis facere soleatis, tamen ex aliqua parte Maximianenses persecutionibus correxistis: et eos, quamvis non ipsis jam damnatis data fuerit, tamen post illius dilationis terminum suscepistis: et baptismum quem foris a vestra communione dederant, quibus dilatione redeundi januam pandebatis, etiam post eandem dilationem cognitum et approbatum non rescidistis. Quare cum videas nihil a te dici potuisse, quod non hæc una Maximianensium causa refellat atque convincat, da veniam, si quo fortasse verbo durius emisso te offendi: et si Afer in Africa tam magnam Maximianensium causam in capite Africae exortam, meis admonitis litteris tam sero requisisti, nec requisitam falsa narrantibus vestris, sicut jam cernis, invenire potuisti. Timete Deum: tot Christianas gentes tam lata per mundum Christiana unitate porrec-

tas, ignotorum Afrorum ignotisque criminibus nolite perfundere, et pro pace Christi redite ad Ecclesiam, quæ non damnavit incognitos, si pro pace Donati placuit revocare damnatos.

FINIS TOMI CENTESIMI TRIGESIMI-NONI.